

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 5 (7010)

• Ceturtdiena, 2000. gada 13. janvāris

• Cena Ls 0,22

«Vienīgi pasākās
pieticību vainago
zelta kronis. Dzīvē
uzvar slīprākais,
veiklākais, gudrākais.»

J. Kujziņš

«Novadnieka» abonenti saņem dāvanas

Līvija Rancāne

— Vai jūs fotografējat?

Šo jautājumu kā pirmo gribējās uzdot firmas «Minox» Līvānu fotosalona dāvinātā fotoaparāta «Kodak» saņēmējai **Annai Vanagai** no Galēniem.

Viņa atbildēja apstiprinoši un pastāstīja, ka visbiežāk gan pati, gan vīrs fotografējot viesības, radu un draugu tikšanās svētkos. Fotoaparāts piederot vīram. Bet ar jauno, balvā saņemto aparātu kā pirmos Anna nofotografēšot savu dēlu un meitu.

Fotoaparāts Annai ir patīkams pārsteigums par ilgo uzticību «Novadniekam», viņa to lasot jau sen. Pēdējā laikā parakstoties uz visu gadu, jo gada abonentiem izsolītās balvas esot pietiekami kārdinošas. Bet ne jau tikai balvas, galvenais tomēr esot informācija, ko sniedz avīze. Patīkot lasīt gan par savu, gan citiem pagastiem, gan zemniekiem domātie materiāli, bet vislabprātāk lasīšanu sākot no pēdējās — sludinājumu un reklāmas lappuses.

□□□

Andris Gaigalnieks no Siļukalna pagasta «Novadnieka» redakcijā ieradās kopā ar māsu Skaidrīti un galīgi samulsi. Dzīvo tu, cilvēks, mierīgi, rušīnies pa zemīti, apkop gotiņas, zirdziņus, bet — še tev! «Novadnieka» gada abonentu izlozes galvenā balva — individuālā uzņēmuma «Spektrs» dāvinātā mikroviļņu krāsns — **Andrim Gaigalniekam**. Nu jaunais un vēl jaunākas kundzes var apskaust laimīgo balvas īpašnieku par šo «Spektra» dāvanu, kas maksā 300 latus. Bet jaunkundzēm varam klusi pačukstēt, ka saimnieces, kas ap šo plīti naski tecētu, **Andrim** nemaz nav.

Tā tajā dzīvītē gadījies. **Andris** pats kopā ar tēvu lieliski prot aprūpēt savu saimniecību, tikt galā ar sadzīvi, ar ēdiena gatavošanu. Pavisam netālu dzīvo māsa **Skaidrīte Dūdas** ģimene. **Skaidrīte** nereti atsteidzas pie brāļa un tēva ar siltām ēdiena blodām. Arī daudzi zemes kopšanas darbi tiek darīti kopīgi.

• **Andris Gaigalnieks.**

Anna Vanaga. J. Silicka foto

Skaidrīte priecājas par **Andra** veiksmi. Viens no viņas trijiem dēliem jau pieaudzis un ienācis vīra kārtā. Vedeklai veikla roka uz ēdiena gatavošanu, varēšot cept picas. Tagad nereti picas tiek ceptas parastā plīti cepeškrāsnī, turpmāk

varēšot saimniekot smalkāk. Viņa pati arī esot sapņojusi par šādu lielisku sadzīves tehniku, bet tas licies nesasniedzams sapnis. Kad kaimiņš pārbraucis no Preses balles un apsvēcis ar laimestu, nemaz negribējies ticēt. Gaidījuši jauno «Novadnieka» numuru, kur melns uz balta rakstīts **Andra** vārds.

Skaidrīte Dūdas ģimene saimnieko **Vālodzēs**, bet **Andris Gaigalnieks** — **Liepudruvās**. Skaisti uzvārdi un skaisti saimniecību nosaukumi, mīksti un vijīgi. Kā tur ir ar to lietus putniņu, vaicāju **Vālodžu** saimniecei. Jā, kad uznākot īsts vasaras karstums, tad «**Vālodžu**» vālodzes ķeroties pie sava pienākuma pa īstam — saucot pēc lietus.

Gan **Andris**, gan **Skaidrīte** «**Novadnieku**» lasot jau sen. Pēdējos gados sākuši abonēt uz visu gadu. Bijusi klusa cerība kādu balvu vinnēt, gan arī pamudinājis tas, ka gada laikā var par brīvu avīzē ievietot vienu privātsludinājumu.

Vēlējami laimīgu jauno gadu «**Novadniekam**», tā lasītājiem un «**Spektram**», **Andris** un **Skaidrīte** devās mājup, protams, vispirms izmēģināt jauno mikroviļņu krāsnī.

Skaisti skatlogi Preiļos būs arī turpmāk

Lidija Kirillova

Vēl pirms aizgājušajiem Ziemassvētkiem Preiļu pilsētas domes izsludinātais konkurss par skaistākajiem skatlogiem un interesantāko gadu mijas interjeru telpās noslēdzies, lai gan uzvarētājiem balvas sadalītas tikai šonedēļ.

Kā «**Novadniekam**» pastāstīja Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs **Ilmārs Meluškāns**, bija paredzēts, ka balvas

uzvarētājiem tiks pasniegtas Jaungada naktī pie galvenās egles tūlīt pēc svētku salūta. Taču cilvēku sajūsma par apaļā gadu skaitļa iestāšanos bija tik aktīva, ka domes darbinieki nolēma neizjaukt svētku gaitu, atliekot balvu pasniegšanu uz vēlāku laiku.

Lūk, konkursa uzvarētāji. Sapostāko skatlogu konkursā par labākajiem tika atzīti **ziedu salona «Astra»** un **preses apvienības Preiļu aģentūras** veikala skatlogi.

Skatītāju simpātiju balva tika piešķirta **Latvijas krājbankas Preiļu filiāles**

skatlogam, bet **Preiļu bērnu un jauniešu centram** balva par labāko interjeru. Uzvarētājiem Preiļu pilsētas dome sagatavoja dāvanu kartes 25 latu vērtībā.

Domes priekšsēdētājs **I. Meluškāns** ar «**Novadnieka**» starpniecību izsaka paldies visiem, kuri bija centušies, lai gadu mijā Preiļi izskatītos pievilcīgāki un gaišāki. Cerams, ka sakoptība, kas šoreiz skāra tikai pilsētas centru, pamazām virzīsies arī tālāk uz Preiļu nomalēm, bet nākamgad skaisti un priecīgi skatlogi būs jau visā pilsētā.

Rajona galvenās bibliotēkas pakalpojumi par maksu

Lidija Kirillova

Pagājušajā nedēļā notikušajā Preiļu pilsētas domes sēdē deputāti apstiprināja Preiļu rajona galvenās bibliotēkas pakalpojumu izcenojumus. Noteikts, ka kopiju izgatavošana no bibliotēkas fondā

esošajām grāmatām un dokumentiem maksās 0,05 vai 0,10 latus (atkarībā no formāta). Par kopiju izgatavošanu no pasūtītāja dokumentiem būs jāmaksā 5 vai 10 santīmi par lapu plus pievienotās vērtības nodoklis.

Informācijas meklēšana Internetā (ār-

zemju trafiks) izmaksās 1 latu par stundu. Ja interesents vēlēšies saņemt informācijas izdruku no datora, būs jāmaksā 0,05 lati par vienu lapu. Noteikts, ka bibliotēkas abonentiem būs jāmaksā soda nauda par laikā nenodotajām grāmatām Ls 0,01 par katru grāmatu dienā.

Izziņas

■ **Preiļu pilsētas bērnu bibliotēkas lasītavā atklāta zviedru sagatavotā izstāde par bērniem un bērnu grāmatām «Satiec bērnu».** To organizējis Zviedru bērnu literatūras institūts un Stokholmas pedagoģiskā augstskola sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku. Izstāde domāta skolu un pirmsskolas iestāžu pedagoģiskajiem darbiniekiem, un tās tēma ir par to, kā mūsdienu bērnu grāmatās atspoguļotas jaunākās psiholoģijas un pedagoģijas atziņas. Izstāde būs skatāma no 13. līdz 28. janvārim. 24. janvārī paredzēta tās prezentēšana, kurā piedalīsies Zviedru bērnu literatūras pārstāvji, kā arī sagaidāmi zviedru mūziķi. Izstāde ir daļa no Zviedrijas plānotās bērnu grāmatu manifestācijas Baltijas jūras baseina valstīs.

■ **Pērnā gada pēdējās dienās ar pateicību par nostrādātajiem gadiem un uzticīgu darbu Preiļu kinoteātra «Ezerzeme» darbinieki pensijā pavadīja šoferi **Anatoliju Gžibovski**.** Kopš 1967. gada kinodirekcija bija viņa vienīgā darba vieta. Pirmajos darba gados **Anatolijs** bija gan šoferis, gan motorists. Necilajās kolhozu kino demonstrēšanas vietās, kas dažreiz bija klubs, dažreiz sarkanais stūrītis, bet dažreiz vienkārši — šķūnis, bieži nebija elektrības. Motorista pienākumos ietilpa darbināt līdzpaņemtu motoru un ražot strāvu filmas rādīšanai.

Anatolijs Gžibovskis savās šofera un motorista gaitās redzēja visu lauku vēsturi, — kā mazie kolhoziņi saplūda lielākos, kā apvienojās vēl lielākos, kā pamazām izzuda un iznīka bijušie centri un apdzīvotas vietas. **Anatolija Gžibovska** vadītā mašīna simtiem reižu izbraukusi rajonu krustām šķērsām, bet kolēģi vienmēr uz viņu varēja paļauties, ka uzdevums būs paveikts.

L. Rancāne

■ **Valsts jaunatnes iniciatīvas centra organizētajā izstādē Rīgā piedalījās Līvānu bērnu un jauniešu centra vizuālās un lietišķās mākslas pulciņa audzēkņi.** Kā informēja Līvānu bērnu un jauniešu centra direktore **Valentīna Poikāne**, audzēkņi un pedagogi saņēmuši atzinīgu vērtējumu gan no Valsts jaunatnes iniciatīvu centra un tā vadītāja **Ringolda Beinaroviča**, gan arī no Mākslas pedagogu asociācijas pārstāvjiem.

■ **No 17. līdz 21. janvārim Līvānu ģimnāzijā notiks matemātikas nedēļa.** Ģimnāzijas matemātikas metodiskās komisijas vadītāja **Elita Vaivode** «**Novadniekam**» pastāstīja, ka mācību priekšmeta nedēļas ietvaros 5.-9. klašu skolēni mērosies spēkiem matemātikajā domino turnīrā. 5. klases audzēkņi risinās krustvārdu mīklas, tā nostiprinot savas matemātikas zināšanas netradicionālā veidā. Matemātisko krustvārdu mīklu konkurss notiks arī 9. klašu audzēkņiem, septītklasnieki matemātikas uzdevumu risināšanā pielietos datorus. Ģimnāzijas 10., 11. un 12. klases audzēkņi mērosies komandu cīņās tradicionālajā erudītu spēlē «**Pērļu zvejnieks**». Šajā mācību gadā jau notikušas divas spēles par vēstures un latviešu literatūras jautājumiem, bet janvāra spēles tēma ir matemātika un informātika. Līdz šim spēles lideri bijuši 12. klases audzēkņi.

G. Kraukle

Nacionālās ziņas

Jaunieši iet bojā, nolēcot no torņa

Cēsis 7. janvārī pie 20 m augstā Cementa torņa pakājes atrasti divi jauniešu līķi, kuri bija nolēkuši no torņa. Iespējams, ka traģēdija notikusi nelaimīgas mīlestības dēļ, par to liecina pie meitenes atrastā vēstule. Tajā viņa raksta, ka neredzot citu iespēju personīgo problēmu risinājumam.

Prezidentes vīrs nestrādā algotu darbu

Valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas vīrs Imants Freibergs Latvijā vēl nav sācis strādāt algotu darbu. I. Freibergs iesaistījies aktīvā darbā Latvijas Universitātē, sadarbojas ar Zinātņu akadēmiju, kur palīdz datorā ieskaņot latvju dainas, kā arī ir patrons vairākiem fondiem. Arī prezidentes meita Indra nav stājies algotā darbā.

Jautājumi premjeram — internetā

Turpmāk jautājumus, uz kuriem A. Šķēle varētu atbildēt iknedēļas ceturtdienas intervijās Latvijas radio, premjeram varēs uzdot, izmantojot internetu. Jautājumus var sūtīt uz adresi mpr@mk.lv, kur tos apkopos premjera biroja darbinieki un nosūtīs uz radio.

Piedzimuši jau 20 «mēģenes» bērnu

Latvijā kopš 1997. gada piedzimuši ap 20 bērnu, kas ieņemti ārpuskermēņa apaugļošanas ceļā. Gandrīz puse no bērniem pasaulē nākuši šogad, ziņo LETA. Tiek prognozēts, ka nākamgad «mēģenes» bērnu skaits turpinās strauji pieaugt. Pašlaik mākslīgo apaugļošanu Latvijā veic 3 klīnikās, kopumā pārīm bērna iegūšana izmaksā gandrīz tūkstoti latu.

Valdība nevelas informēt sabiedrību

Turpmāk sabiedrībai būs mazāk iespēju saņemt tiešu informāciju un skaidrojumu no valdības par aktuāliem jautājumiem un izmaiņām likumdošanā. Programmai «Viedoklis» (iepriekšējais nosaukums — «Saikne ar pilsoni») līdzekļi nav iedalīti. Daži deputāti neizslēdz, ka tas darīts apzināti. Politiski izlēma: ka sabiedriskā doma centralizēti nav jāpēta. Zīmīgi, ka 1996. gada janvārī, runājot par «Saikni ar pilsoni», A. Šķēle publiski atzina: šī programma rūpējoties, lai valdības darbi un nedarbi būtu saprotami tautai. Toreiz premjers programmas darbu uzskatīja par nozīmīgu.

Tanku atgādāšana maksās 50 000 latu

Lai gan tanki un strēlnieku ieroči, kas tuvākajā laikā tiks vesti no Čehijas uz Latviju, ir dāvinājums, transportēšanas izdevumi Latvijai jāsedz pašai. Ieroči tiks nogādāti Ādažu mobilo strēlnieku mācību centrā. Trīs tanki T-55 kalpos par ieroču kustīgajiem mērķiem. Pa tiem nav domāts šaut ar kaujas lādīņiem, bet gan ar īpašu mācību iekārtu, kuru var iemontēt nesen nopirktajos «Karl Gustav» prettanku kājnieku ieroču stobros.

Grib palielināt ievadmitu lašiem

Importēto lašu īpatsvars kopējā Latvijas lašu tirgū pārsniedz aptuveni četras reizes vietējo lašu apjomus. Tādējādi tiek apdraudētas vietējo zvejniecības uzņēmumu nozvejoto lašu realizācijas iespējas, un tiek plānots ieviest tirgus aizsardzības pasākumus. Ir sagatavots likumprojekts par ievadmitas likmes paaugstināšanu lašu dzimtas zivīm līdz 30%. Pašlaik tas ir no viena līdz 15%.

Pērn ārsti vainojami 46 pacientu nāvē

Aizvadītajā gadā Medicīnas aprūpes un darbības ekspertīzes kvalitātes kontroles inspekcija saņēmusi 48 sūdzības, kurās ārstus vaino pacientu nāvē. No tām tikai divas atzītas par nepamatotām, bet 46 gadījumos konstatēta ārstu vaina. Seši gadījumi bija saistīti ar dzemdību un ginekoloģijas aprūpi, pieci gadījumi — ar ķirurģiju un traumatoloģiju. Vairākas sūdzības par pacienta nāvi bijušas saistītas ar neatliekamās medicīniskās palīdzības kvalitāti. Pagājušajā gadā inspekcija ar naudas sodu sodījusi 33 ārstus, kuri zināmā mērā vainojami pacientu nāvē. 1999. gadā inspekcijā saņemtas 250 iedzīvotāju sūdzības par medicīnas aprūpes kvalitāti. No saņemtajām sūdzībām 175 jeb 75% atzītas par pamatotām.

Melngalvju namu var aplūkot visi

Jaunuzcelto vācu neprecēto tirgotāju namu interesenti varēs aplūkot ik dienu no pulksten 10 līdz 18. Biļetes cena pieaugušajiem — 1 lats, pensionāriem un skolēniem — 50 santīmi. Ja kādā no nama zālēm notiks pasākums vai būs slēgta, biļetes cena tiks samazināta uz pusi. Melngalvju namu varēs apskatīt arī gida pavadībā, iepriekš piesakoties pa tālruni 7210269.

Ziņas sagatavoja T.Elste

Tautas skaitīšana — no 31. marta

Antons Rancāns

1999. gada beigās Saeima pieņēma un valsts prezidente izsludināja «Tautas skaitīšanas likumu». «Novadnieka» korespondents lūdza Preiļu rajona statistikas nodaļas vadītāju Konstantīnu Seili pastāstīt, kas veikts un kā statistiķi strādās sakarā ar šo svarīgo uzdevumu.

— Desmit gadus mēs neesam traucēti ar tautas skaitīšanu. Pa šo laiku notikušas lielas pārmaiņas un, lūk, 31. martā atkal visi tiks uzskaitīti — tieši šīs dienas situāciju paredzēts ņemt vērā. Skaitīs Centrālā statistikas pārvalde (CSP), un veselu mēnesi valstī strādās tās pilnvarotie apmēram 5000 skaitītāji. Tie mūsu dzīvokļos ieradīsies jau no pulksten 7.00 rītā un līdz pulksten 21.00 vakaros. Ja nevienu nesastaps, pie durvīm atstās zīmītes, kā paziņot par vēlamo apmeklējumu. LR

CSP Iedzīvotāju statistikas daļas vadītājs Uldis Ušackis izteicies, ka sevišķi aizdomīgs cilvēks informāciju par sevi varēšot sniegt arī pa durvju spraugu, bet visiem skaitītājiem būs speciālas personības un amata apliecības. Viņi apmeklēs pansionātus, bērnu namus, cietumus, arī klaidoņu patversmes, bet pirms tam divas dienas tiks apmācīti.

Iegūtā informācija netiks izpausta, tā vajadzīga tikai statistiskiem nolūkiem. Par datu neizpaušanu parakstus sniegs skaitītāji, slēdzot darba līgumus. Skaitīšanas rezultātus izziņos ap 1. oktobri.

Gatavošanās tautas skaitīšanai aizsākās 1999. gada pirmajās dienās, kad par to lēma Ministru kabinets. Izmēģinājumu kārtā skaitīšana notika vairākos Rīgas rajonos — Pļavniekos, Teikā, Juglā, Dārzciemā (aptverti ap 5000 iedzīvotāju), salīdzinātas pasta un modificētā metode, par labāku atzīta modificētā skaitīšana.

2000. gada Latvijas tautas skaitīšanas programmā ir 33 jautājumi: divi par

iedzīvotāju ģeogrāfisko izvietojumu, deviņi veltīti personas demogrāfiskajiem rādītājiem un septiņi tās ekonomiskajam raksturojumam. Pa vienam būs par izglītību, māsaimniecību un ģimeni, privāto māsaimniecību. Deviņi veltīti mājoklim un trīs — tā raksturojumam. Desmit atbildes skaitītāji iegūs no valstī funkcionējošajiem reģistriem, uz 23 — aizpildot māsaimniecības un personas lapas.

1999. gadā iegādāta daļa skaitīšanai nepieciešamo tehnisko līdzekļu un datoru, palielināts Iedzīvotāju statistikas daļas darbinieku skaits. Pasūtītas uzskaites lapas un citi dokumenti. Izstrādāti sadarbības plāni ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi, pašvaldībām. Tautas skaitīšana nav lēts prieks, no 2000. gada janvāra līdz aprīlim CSP rīcībā tiks nodoti 1 726 700 lati.

Preiļu rajonā izveidoti 88 skaitīšanas iecirkņi — Preiļiem 16, Līvāniem — 18 un 54 iecirkņi lauku teritorijām, kā arī 9 pārraudzības iecirkņi.

Preiļieši «izgrieza pogas» kurzemniekiem un vidzemniekiem

Lidija Kirillova

Preiļu rajona skolotāju koris «Latgale» ar godam izcīnītu otro vietu atgriezās no starptautiskā koru festivāla, kas no 7. līdz 9. janvārim norisinājās Daugavpilī. Kopā ar kori «Daugava» no Daugavpils Preiļu rajona dziedātāji «izgrieza pogas» citu konkursa dalībnieku no Kurzemes un Vidzemes goda mundieros, ar šo patīkamo vēsti «Novadnieku» iepriecināja valsts kultūras inspektore Preiļu rajonā un rajona kultūras darba organizatore Elvīra Brovacka.

«Novadnieks» jau rakstīja, ka skolotāju koris «Latgale» kopā ar dziedātājiem no citiem Latvijas nostūriem, kā arī ar koriem no Lietuvas, Polijas, Krievijas piedalījās otrajā starptautiskā festivālā, ko Daugavpils pilsētas dome šogad rīkoja par godu pilsētas 725 gadu jubilejai, kā arī ievērojamā kultūras darbinieka un komponista Staņislava Broka piemiņai. Koris «Latgale» tika atzīts par vismuzikālāko kolektīvu. Par izcīnīto otro vietu konkursā starptautiska žūrijas komisija piešķīra 500 ASV dolārus lielu prēmiju, bet diriģents Edgars Znutiņš saņēma atzinības rakstu par vislabāko Staņislava Broka dziesmas «Visi ciema suņi rēja» apdari.

Pirmo vietu un 1000 ASV dolārus lielu

prēmiju šoreiz godam nopelnīja «Daugava» no Daugavpils, bet trešo vietu dalīja koris «Dziesma» no Olaines un «Vidzeme» no Cēsīm.

Festivāla laikā ar koncertiem uzstājās sievu un vīru kori no Lietuvas, dziedāja koris no Polijas. Ciemiņi un pašmāju dziedātāji piedalījās labdarības koncertos Daugavpils baznīcās.

Kā pastāstīja Elvīra Brovacka, prēmiju mūsu rajona koristi acīmredzot izmantos kompaktdiska (CD) ieskaņošanai. Tas būs izcils notikums ne tikai Preiļu rajonā, bet arī visas Latgales kultūras dzīvē. Paredzams, ka CD, kurās būs ierakstītas latgaliņu tautas dziesmas, būs gatavs pavasara beigās vēl pirms franču kora ciemošanās Preiļu rajonā.

Vispasaules latviešu nometne «3 x 3» būs Aglonā

Lidija Kirillova

Tradicionālā vispasaules latviešu vasaras nometne «3 x 3», kas paredzēta no 23. līdz 30. jūlijam, pirmo reizi notiks Preiļu rajonā, «Novadnieku» informēja rajona padomes kultūras darba organizatore Elvīra Brovacka. Par nometnes atrašanās vietu izvēlēta Aglona — ne tikai visā Baltijā nozīmīgs katoļu garīgais centrs, bet vienkārtī skaists dabas stūrītis, kas savās dabas vēltēs gatavs dalīties ar

latviešiem no citām valstīm un citiem kontinentiem.

Kā pastāstīja E. Brovacka, kas būs arī šīs nometnes vadītāja, organizatorus gaida milzīgs darbs. No potenciālajiem nometnes dalībniekiem vispirms tiek gaidīti apraksti par to, kāpēc ģimene vēlas iesaistīties nometnē. Pēc atlases tiks sūtītas vēstules ar uzaicinājumiem. Apmēram 200 nometnes dalībniekiem tiks piedāvātas iespējas visdažādākajam nodarbēm. Tie, kuriem patīk klusums, varēs

apmesties uz nakšņošanu bazilikas klostera ēkā, bet pārējie dzīvos Aglonas katoļu ģimnāzijas internātā. Turpat notiks arī visas nodarbības, kur bērni, vecāki un vecvecāki varēs kopā pilnvērtīgi atpūsties, dibināt savstarpējus kontaktus. Nometnes organizētāji piedāvās iespējas iepazīties ar Latgales un Preiļu novada brīnišķīgākajām vietām un lieliskākajiem cilvēkiem, paplašināt latviskās zināšanas, iepazīties ar kultūrvidi Latgalē.

Decembrī pieaugusi īpašuma kompensācijas sertifikātu cena

1999. gada decembrī samazinājusies par nodzīvotajiem gadiem un politiskajām represijām piešķirto privatizācijas sertifikātu cena. Tā pieaugusi īpašuma kompensācijas sertifikātiem.

Privatizācijas sertifikātu vidējā cena bija Ls 1,73 jeb par trīs santīmiem mazāk

nekā novembrī. Īpašuma kompensācijas sertifikātu vidējā cena decembrī sasniedza Ls 3,02, bet iepriekšējā mēnesī tā bija Ls 2,61.

Pavisam līdz 1999. gada 1. decembrim piešķirti 110,6 miljoni privatizācijas sertifikātu.

Privatizācijā izmantoti, valsts un pašvaldību uzkrāšanas kontos kopā ieskaitīti 79,1 miljons sertifikātu (72,8 procenti no emitēto sertifikātu skaita). Visvairāk to izmanto namīpašumu, uzņēmumu u.c. īpašumu iegādei, akciju un zemes īpašumu iegādei.

Par skaidro naudu apgrozībā

Laika posmā no 1999. gada 1. janvāra līdz 2000. gada 1. janvārim apgrozībā esošās skaidras naudas apjoms pieaudzis par 14% un šī gada 1. janvārī veidoja 426,1 miljonu latu.

403,6 miljoni latu jeb 95% kopējā naudas apjomā ir papīra naudas zīmes, pārējo daudzumu veido monētas. No visu papīra naudas zīmju kopsummas Ls 5 naudas zīmes veido 12%, Ls 10 — 21%, Ls 20 — 33%, Ls 50 — 14%, Ls 100 — 15%, Ls 500 — 5%. No monētu kopsummas Ls 2 — 27% (bimetāla divlatnieki — 4%, citi — 23%), Ls 1 — 32%,

Ls 0,50 — 16%, Ls 0,20 — 8%, citas monētas — 2-5% katrs nomināls.

Pēc skaita visvairāk apgrozībā ir neliela nomināla banknotes: Ls 5 — 10 miljoni banknošu, Ls 10 — 9 miljoni, Ls 20 — 7 miljoni, Ls 50 — 1 miljons, Ls 100 — 605 tūkstoši, Ls 500 — 41 tūkstoši. Tas pats attiecas uz monētām: viena un divu santīmu monētas pēc skaita apgrozībā ir 59 un 33 miljoni, bet 50 santīmu monētas — 7 miljoni, Ls 1 — 7 miljoni, Ls 2 — 3 miljoni. Apgrozībā laisti arī 15 tūkstoši Ls 100 zelta apgrozības monētas.

Ls 10 un Ls 50 naudas zīmju daudzums gada laikā sarucis — par 0,5% un 3%. Pārējo banknošu apjoms pieaudzis: Ls 5 — par 1%, Ls 20 — par 22%, Ls 100 — par 27%, Ls 500 (kas tika laista apgrozībā 1998. gada jūlijā) — par 223%. Šādas izmaiņas izraisa pieprasījuma maiņa. Latvijas banka emitē naudu ar Latvijas banku starpniecību, bet bankas izvēlas to nominālā banknotes un monētas, kuras vēlas to klienti — noguldītāji, firmas, valsts iestādes (algu izmaksām) u. c.

Latvijas bankas preses dienests

■ Ceturtdienas intervija

Preiļiem vajadzīga iniciatīvas bagāta un kompetenta komanda

Lidija Kirillova

— No pagājušā gada 13. septembra, kad notika jūsu ievēlēšana domes priekšsēdētāja amatā, pagājušas jau vairāk nekā simts dienas. Tāpēc vietā jautājums — vai ir viegli būt Preiļu mēram 2000. gadā?

— Normāli. Vēl jo vairāk, ja ņem vērā teicienu, ka viegli ir tur, kur mūs nav. Protams, mēra amatam ir savi vieglumi un savi grūtumi. Ja vēl mazutu izdotos nopirkt par tādu cenu, kāda bija pagājušā gada sākumā, tad es teiktu, ka amatam nav ne vainas.

— Vai simts dienu laikā var daudz ko izdarīt?

— Var gan paspēt šo to izdarīt. Sāku strādāt pilsētā, kur atšķirībā no rajona padomes ir jārisina daudz vairāk konkrētu jautājumu. Ja es šo simts dienu laikā neko nebūtu izdarījis, tad jau man nebūtu nekādu tiesību sēdēt šajā krēslā. Nu kaut vai jautājumā par pilsētas apkuri, kas pagājušā gada beigās bija viena no vislielākajām aktualitātēm. Kurināmo pirkām ļoti nelielām partijām. Pateicoties sadarbībai ar akciju sabiedrību «Preiļu siers», ieekonomējām kādus latus arī no pilsētas budžeta un no iedzīvotāju maksājumiem.

Gribu atgādināt, ka pirmais lēmums, kas tika pieņemts manis vadītajā domē, bija atcelt jaunos apkures tarifus un atstāt tos iepriekšējā līmenī. Šo soli var vērtēt dažādi. Ļoti cerēju, ka apkures sezonas laikā degvielas piegādātāju cenas kritīsies. Diemžēl šīs prognozes nav pilnā mērā ataisnojušas. Tomēr cenas pamazām iet uz leju, ceru, ka janvāra beigās tās kritīsies ievērojamāk. Tad varēs pilnībā izvērtēt mūsu riskanto soli. Iedzīvotāju maksātspēja ir tāda, ka līdzšinējais tarifs ir maksimālie griesti, ko cilvēki spēj maksāt. Pašlaik parādi nekrājas, un tas ir labi.

Tagad mums ir jāizanalizē, kā apkures tarifs nodrošina pašvaldības uzņēmuma «Siltums» tālāko saimniecisko darbību. Domē ir iesniegts uzņēmuma finansu plāns 2000. gadam. Ceru, ka līdz apkures sezonas beigām šogad noteikto maksu nemainīsim. Atkarībā no kurināmā cenām deputātiem būs jālemj, kādi būs tarifi nākamajā apkures sezonā. Pašlaik domei «Siltums» jādot, lai uzņēmums varētu savilkt galus kopā.

— Vai tiks turpināta pilsētas siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija, kura pirms pāris gadiem izsauca asas diskusijas?

— Ja rekonstrukcija ir iesākta, tad jāturpina. Siltumapgādes sistēma ir nolietojusies un daudzās vietās var notikt avārijas. Šogad konceptuāli jāizlemj, kā tiks nodrošināta apkure «Lauktehnikas» dzīvojamajā masīvā. Ir divi varianti: masīvā esošās katlu mājas rekonstrukcija un sagatavošana turpmākai dzīvojamam namu apkurei vai arī siltuma piegāde no akciju sabiedrības «Preiļu siers». Galvenais kritērijs izvēlei noteikti ir ekonomiskie aprēķini. Tuvākajā laikā tie tiks iesniegti, lai varētu nekavējoties pieņemt lēmumu. Pēc aptuveniem aprēķiniem abi varianti izmaksās vienādi.

Otrs svarīgākais šī gada darbs ir siltumtrašu sakārtošana. Pašlaik pašvaldības uzņēmuma «Siltums» speciālisti noskaidro vietas, kur visvairāk iespējamas avārijas un trases jānomaina. Tuvākajā laikā tiks izsludināts konkurss, lai tūlīt pēc apkures sezonas beigām varētu sākt remontu un pabeigt līdz nākamās apkures sezonas sākumam. Ar to, kas iecerēts šovasar, vēl nebūtu padarīta ne puse no vajadzīgā.

— Deputāta krēsls un mēra amats ir divas visai atšķirīgas lietas. Kāds skats jums pavērās uz pilsētu kā tās svarīgākajai amatpersonai?

ILMĀRS MELUŠKĀNS, no 1999. gada 13. septembra Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs. Pašvaldības vadītāja darba pieredzi guvis Preiļu rajona padomes priekšsēdētāja krēslā.

Dzimis Skorpiona zvaigznājā. Taču to, kas rakstīts horoskopā, parasti izlasa tikai vakarā. Atzīst, ka reizēm šis tas arī sakrīt.

Brīvajā laikā paspēj izlasīt tikai presi un dokumentus, kas vajadzīgi darbā.

Patīk volejbols, basketbols, ko pats labprāt spēlē, kā arī citas sporta aktivitātes. Uz deju kolektīvu uzstāšanos joprojām skatās dejojāja acīm, lai gan pats vairs nedejo. Bijis lielā daļā Eiropas valstu, taču neuzskata sevi par ceļojumu fanu un labprātāk uzturas mājās. Foto J. Silickis

— Preiļi ir ļoti perspektīva pilsēta. Ja ir vēlēšanās strādāt un ir idejas, tad vietu, kur tās pielietot, var atrast jebkur. Tikko runājām par siltumsaimniecības uzlabošanu, bet tas pats atteicas arī uz pārējo komunālo saimniecību, kur nepieciešami kapitālieguldījumi un darbs, lai celtu šo pakalpojumu kvalitāti. Līdz ar to mūsu pilsēta būtu interesanta ne tikai tās iedzīvotājiem, bet arī ciemiņiem un investoriem. Radīt šo interesi ir pilsētas domes uzdevums.

Diemžēl pilsētas domē joprojām nav speciālista, kas nodarbotos ar ekonomiskās dzīves plānošanu, koordinēšanu, investoru meklēšanu, fondu piesaistīšanu. Tas ir viens no pamatuzdevumiem, kas jāizdara tuvākajā laikā. Konkrētu uzvārdu vēl nosaukt nevaru, bet esmu drošs, ka Preiļos šāds cilvēks būs.

— Tas bija viedoklis par pilsētas ekonomisko pievilcību. Bet kādi ir Preiļi savā ikdienā — ar mājām, ielām, mazdārziņiem un sīvēnu aizgaldiem?

— Jā, ielas... Tas bija otrs darba virziens, par ko konceptuāli lēmām domē pēc manas ievēlēšanas. Ir jāmeklē iespējas ielu rekonstrukciju veikt lielākos apjomos nekā to pieļauj ceļu un ielu fonda līdzekļi. Varu informēt, ka pašlaik jau iesākti projektēšanas darbi kvartālā, ko ierobežo Daugavpils un Brīvības iela. Tur jātiek galā ar lietus ūdeņu novadīšanu.

Zinu, ka citur Latvijā ir pieredze, kad uzņēmēji paši kredītē ielu remontdarbu veikšanu. Mūsu dome šādu variantu atbalsta. Ja paspēsīm sagatavot projektu, tad jau pavasarī celtniecības programmu varēsīm iesākt un līdz rudenim veikt darbus par 200 līdz 250 tūkstošiem latu. Ceru, ka šajā virzienā varēs piesaistīt arī PHARE līdzekļus, kas tiek solīti Latgales infrastruktūras uzlabošanai.

— Man noteikti pārņemtu, ja es jums nepajautātu, kāda nākotne gaida brīnšķīgo, bet novārtā pamesto Preiļu parku?

— Parks ir jāsakārto. Viss parka komplekss, ieskaitot pili. Pasūtīts parka apsaimniekošanas plāns, ko izstrādā parku arhitekta Janelis kundze. Viņa sola, ka martā projekts jau būs gatavs. Parks tiks sadalīts vairākās zonās. Ceru, ka ieinteresēsīm privātbiznesu, spēsim atrast kompromisu starp pašvaldības un biznesa interesēm. Parks jāpadara dzīvāks, jāpiesaista tam cilvēki, jo pašlaik šis unikālais cilvēka roku radītais dabas veidojums ir tikai tranzīta vieta preiļiešu ceļā uz darbu vai veikalu.

Ir zināma interese arī par pili. Ceru, ka tā pāraugs konkrētos darbos. Investīcijas pilij vajadzīgas ļoti lielas, tikai ar Preiļu pilsētā esošo naudu pils atjaunošana nav iespējama.

— Kas aizvadītajos četros mēnešos, jūsuprāt, ir izdevies?

— Uz labo pusi strauji mainījušas attiecības ar kaimiņu pašvaldībām. Parakstīta vienošanās ar Preiļu lauku novada pagastiem. Novada padome pēdējā sēdē lēma par pilsētas uzņemšanu sadarbības padomē. Ceru, ka visas pašvaldības šo lēmumu akceptēs, mēs būsim pilntiesīgi sadarbības partneri.

Nekas nav slēpjams arī faktā, ka sākusies diskusija par apvienošanos ar vairākiem tuvākajiem pagastiem. Kā pirmo mērķi Preiļu pagastu, ar kura deputātiem jau runājām par praktiskām lietām. Saliekot kopā pašvaldību potenciālu, iespējams piesaistīt vairāk investīciju. Pagasts vien nevar lolot nekādas cerības uz, teiksim, SAPARD programmu naudu, jo tur ir vajadzīga puse vietējā finansējuma. Bet, neieguldot naudu laukos, pat pašreizējā līmenī necik ilgi nevarēsīm vilkt. Apvienošanās laukiem pavērs iespēju attīstīties tieši saimnieciskā ziņā.

Interese par apvienošanos ir izskanējusi no Aizkalnes, Sutru un Saunas pagasta. Jāņem vērā, ka labprātīgu apvienošanos atbalsta arī valsts, iedodot nelielu «pirādziņu» piecu procentu apmērā no iepriekšējā gada budžeta. Domāju, ka nav jēgas gaidīt 2004. gadu, kad reforma notiks ar administratīvām metodēm. Cik zināms, Saeimā domā par likumu, kas visām pašvaldībām, kur nav savas infrastruktūras objektu, liks apvienoties ar tuvākajiem centriem. Tādu pašvaldību valstī esot krietni daudz.

— Ņemot vērā lielo bezdarba līmeni Preiļos, daudziem pilsētas iedzīvotājiem iztikas līdzekļus nodrošina iespēja strādāt tirgū. Pagājušā gada nogalē tirgus jautājums likās visai saasināts. Vai tas atrisinājies?

— Tirgus liktenis izšķirts. Esam parakstījuši līgumu, kas apstiprināts domē, ar SIA «RBKK-1». Ar šo līgumu noteikti konkrēti termiņi, kad tirgus apsaimniekotājam jāveic rekonstrukcija. 2001. gada vasarā tirgum jāatbilst visām prasībām, tirdzniecībai jānotiek paviljonos. Uzskatu, ka noslēgtais līgums ir izdevīgs pilsētas iedzīvotājiem un domei.

Esmu dzirdējis, ka tirdzniecīki ir neapmierināti ar tirgus nomnieka piedāvājumiem tālākajiem apakšnomas līgumiem. Domstarpību noskaidrošanā dome negrasās iejaukties. Bet tirdzniecīkiem ir divas iespējas. Viena — sarunu ceļā meklēt kompromisu vai arī tiesas ceļā izšķirt, kam ir taisnība. Otra — uz līdzvērtīgiem noteikumiem, kādi ir starp pilsētas domi un tagadējo tirgus nomnieku, organizēt savu tirgu. Mēs kopā varētu padomāt, kurā pilsētas vietā to ierīkot.

— Kāda ir Preiļu domes kultūrpolitika?

— Negribu nevienu vainot, bet man ir sajūta, ka mērķtiecīgas un nopietnas kul-

tūrpolitikas programmas Preiļos diemžēl nav. Kultūrpolitika nav tikai atpūtas pasākumu organizēšana, mākslinieciskās pašdarbības kolektīvu darbs. Tas ir pilsētas izskats, mūsu pašu kultūras līmenis un daudz kas cits.

Šis jautājums varētu kļūt par vienu no diskusijas tēmām domē. Starp citu, šogad plānojam pilsētā algot mākslinieku. Ceru, ka viņš spēš aizpildīt vienu tukšumu. Ka mākslinieks vajadzīgs, pārliecinājos jau 18. novembrī, kad vajadzēja noformēt pilsētu. Izmēģinot to, ka obligāti jāuzliek karoģi, nekā cits arī netika darīts.

Kultūrpolitiku noteikti ietekmē tas, ka pilsētā jau labu laiku nedarbojas kultūras nams, nav arī citas vietas, kur pulcēties. Lai gan arī kultūras nams visas problēmas neatrisinās. Nav vienotas komandas, kas šo sfēru organizē, attīsta, virza. Ir sajūta, ka kultūras darba organizators pilsētā strādā kā ugunsdzēsējs — viens un no pasākuma uz pasākumu, pa ceļam paķerot kādu palīgu līdzī.

Viens no soļiem, kas kultūras darbu palīdzēs sakoncentrēt, būs zāles remonta pabeigšana bijušā sadzīves pakalpojumu nama telpās. Tā būs pieejama pašdarbnieku mēģinājumiem, koncertiem, teātru izrādēm.

— No daudziem pilsētas iedzīvotājiem izskanēja ļoti pozitīvas atsauksmes par domes sarikoto kopīgo Jaungada sagaidīšanu un ugunošanu. Tas gadījās nejauši vai arī turpmāk būs tādi vienojoši sarikojumi?

— Atzišos, ka man pašam arī patika. Iepriekš gan uztraucāties — sanāks cilvēki vai nesanāks. Bija viedoklis, ka gadu niju visi grib sagaidīt mājās, ka ugunošanu vajag rīkot pusstundu pēc pusnakts. Liekas, sarikojums izdevās, bet būtu bijis vēl labāks, ja nepietrūktu mūzikas. Cilvēki kavējās šķirties, jo ir noilgojušies pēc kopīgiem svētkiem.

Vai būs vēl kādi kopīgi sarikojumi, tas atkarīgs arī no Preiļu iedzīvotājiem. «Novadniekā» jau bija publicēts domes aicinājums nākt ar priekšlikumiem, kā labāk tērēt budžeta kultūras un sporta sadaļas līdzekļus. Visu pagājušo gadu dome saņēma iesniegumus par līdzekļu piešķiršanu gan šādiem, gan tādiem pasākumiem, gan braucieniem. Ļoti daudziem lūdzējiem nācās atteikties, jo nauda bija sadalīta. Tāpēc šogad mēs gaidām daudz plašāku un pilnīgāku informāciju, lai visu iecerēto varētu paredzēt budžeta iespēju robežās.

— Vai domes priekšsēdētāja amatā aizvadītais laiks ir nesis arī apmierinājumu?

— Ja kāds šādā amatā jūtas pilnīgi apmierināts, tad viņam nekavējoties «jālaižas» projām. Neslēpšu, ka man šis darbs šķiet interesants. Līdzšinējā pieredze man ļauj daudzus jautājumus risināt pietiekami kompetēti. Protams, mani pilnībā atbalsta ģimene, un tas dod spēku.

Ir vēl kāda lieta, par ko sapņoju un kura veicinātu pilsētas attīstību — gribu, lai domes darbinieki un domes struktūrvienību vadītāji negaidītu manu uzdevumu, bet katrs savā jomā būtu iniciators un uzskatītu sevi par kompetentāku nekā domes priekšsēdētājs. Pašlaik visi gaida komandas un norādījumus.

— Vai esat apmierināts ar domes deputātu darbu?

— Tās kolizijas, kas virmoja domes sēdēs septembrī, pašlaik nav jūtamas. Lielākais vairums lēmumu tiek pieņemts vienbalsīgi. Lai gan man patīk arī darbs, kad ir spēcīga opozīcija, kad ir konstruktīva kritika. Tas ir tikai uz labu. Ja visi domā vienādi, tas vairs neliecina par ko sevišķi labu. It īpaši — demokrātiskā sabiedrībā.

— Paldies par sarunu un lai piepildās visi nodomi, par kuriem šīs dienas intervijā teicāt «es ceru...»!

Rajona pašvaldības

Galēnu pagastā

12. janvārī Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas fonda organizētajā seminārā muižu un piļu pārvaldniekiem Rīgā piedalījās Galēnu pagasta padomes priekšsēdētāja Leontīna Saleniece. Viens no galvenajiem jautājumiem bija Latvijas piļu un muižu kompleksu apzināšana, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas iespējas, kā vienu no veidiem paredzot arī finansiālu atbalstu pašvaldībām, kuru pārvaldījumā nonākušas vēsturiskās celtnes. Leontīna Saleniece pastāstīja, ka šobrīd pagastā esošā muižas ēka ir apdzīvota tikai daļēji, viena no muižas klētīm ir privatizēta, otra atrodas pašvaldības īpašumā. Pašvaldība jau izstrādājusi muižas kompleksa attīstības plānu, kas nākotnē paredz viesnīcas izveidi tūristiem, kā arī retro stilā veidotu kafējnīcu. Muižas kompleksā iecerēts iekārtot amatniecības darbnīcu un izstāžu zāli, seno darbarīku muzeju un atjaunot zirgu staļļus, piedāvājot tūristiem izjādes ar zirgiem. Tiks iztīrīts muižas diķis, kuram līdzās perspektīvā varētu pacelties estrāde. Iecerēm nepieciešami lieli kapitālieguldījumi, tos pašvaldība cer iegūt piedaloties dažādos projektos. Pagasts jau veicis parka sakopšanas darbus, iztīrītas alejas un galvenais laukums, kur tradicionāli tiek svinēti Līgo svētki. Ja izdosies iegūt finansējumu, Galēnu muižas komplekss atgūs savus senatnīgos vaibstus, kādi tie bija 19. gadsimta sākumā.

Paredzams, ka Galēnu pagasta 2000. gada budžets paliks pagājušā gada līmenī, «Novadniekam» sacīja pagasta padomes priekšsēdētāja Leontīna Saleniece. Prioritātes šī gada budžetā tiks virzītas uz izglītības, kultūras un tautsaimniecības attīstību pagastā. Leontīna Saleniece pastāstīja, ka šogad varētu tikt pilnībā pabeigts skolas grīdu remonts, ja vien no Izglītības ministrijas tiks saņemts Latgales fonda finansējums. Šim mērķim nepieciešamā summa ir aptuveni 7000 latu. Šajā finansu gadā tiks domāts arī par iespējām nodrošināt Galēnu pamatskolu un internātu ar karsto ūdeni, jo tā ir obligāta prasība 5 un 6 gadīgo bērnu apmācības grupā. Pašlaik skolā izlīdzas vienīgi ar ūdens sildīšanu.

Galēnos praktizējošā ģimenes ārste Margarita Krole «Novadniekam» pastāstīja, ka pagastā saslimšanas gadījumi ar gripu vēl nav konstatēti. Lielākoties bērni un gados vecāki cilvēki pašlaik slimo ar akūtām augšējo elpošanas ceļu slimībām. M.Krole atgādināja, ka vēl ir iespējams vakcinēties pret gripu, pagasta iedzīvotāji to var izdarīt arī vietējā ambulancē, tiesa, par maksu. Vakcīna pret gripu vienam cilvēkam izmaksā vidēji 3-4 latus, tādēļ daudzi no potēšanās atsakās. Pagastā pret gripu vakcinējušies aptuveni 40 iedzīvotāji, galvenokārt tie ir strādājoši cilvēki, kam pastāvīgi nākas kontaktēties ar apkārtnējiem, tādējādi arī risks saslimt ir lielāks.

G.Kraukle

Riebiņu pagastā

2000. gada 4. janvārī notika šī gada pirmā pagasta padomes sēde. Izskatīts līgums ar būvvaldi par tāmi šim gadam un maksas pakalpojumiem, lemts par piedalīšanos Dienvidlatgales reģionālās sadzīves atkritumu izgāztuves apsaimniekošanas projektā, notikusi pienākumu sadale starp pagasta pārvaldes darbiniekiem. Šogad plašas iespējas paveras pašvaldību darbinieku pieredzes braucieniem uz ārzemēm uz izdevīgiem noteikumiem un ar izdevumu daļēju segšanu no pašvaldību līdzekļiem — priekšlikumi pieņemti zināšanai un individuālai izlemšanai. Izskatīti vairāki iedzīvotāju iesniegumi.

A.Rancāns

Miera osta pasaules vējos

● Paša gatavotā rotaļlieta katram vismiļākā.

Ginta Kraukle

Tieši tā gribas dēvēt Rudzātu speciālo internātskolu, jo tās ir mājas gandrīz katram no astoņdesmit skolas audzēkņiem. Tā ir vairāk nekā darba vieta skolas 27 pedagogiem, jo viņi bērniem ir reizē skolotāji, vecāki, uzticības personas un mierinājums grūtā brīdī. Citādi nemaz nevar būt, jo, kā sacīja viena no skolotājām: «Viņus te atved maziņus un atstāj. Mūsu uzdevums ir viņus veidot un audzināt. Iemācīt nevis augstākās matemātikas baušļus, bet gan to, ka arī viņi ir vajadzīgi šajā pasaulē, šajā sabiedrībā». Zīmīgi, ka diena, kad viesojāties Rudzātu internātskolā, sakrīt ar bērnu tiesību aizsardzības nedēļu.

Iemācīt darbu

● Skolas mācību pārzine Inga Socka un dēlens Sandis.

pieraduši un pieņēmuši.

— Jūtu, ka esmu bērniem pieķērusies. Katru rītu atskan ierastais «Labrīt, skolotāj!», ja tā nebūtu, kaut kā noteikti pietrūktu. Bērni ir darboties griboši, galvenais ir būt ar viņiem kopā. Viņi ļoti labprāt dzied, iet rotaļās, zīmē, strādā ar aplikāciju papīru un krāsām, — stāsta skolotāja. Akcents skolas programmā tiek likts uz profesionālo un amatu mācību. Līdz 9. klasei skolēni apgūst vispārīglokošos priekšmetus A, B un C līmenī, atbilstoši katra spējam. Pēc deviņā skolas gada tiek komplektētas zēnu un meiteņu amatmācības klases, kurās meitenes apgūst mājdarbu, rokdarbus, lauksaimniecību, bet zēni kokapstrādi, celtniecību un citas noderīgas, praktiskam darbam nepieciešamas lietas.

Tiesa, Rudzātos mācās skolēni ar garīgās attīstības traucējumiem, taču dziļi maldīgs ir priekšstats, ka šie bērni ne uz ko labu nav spējīgi. Patikami pārsteidza 11. klases meitenes, kuras pašu rokām ar audzinātājas Helēnas Stašulānes padomu todien darināja rakstainus pirkstaiņus. Ne tikai cimdi, bet arī sedziņas, džemperī, zeķes un adīti kostīmi ir meiteņu roku radīti. Rudzātu meitenes ar saviem darinājumiem piedalījušās gan Preiļu jaunrades nama izstādē, gan arī pašdarināto apģērbu modes skatē, viesojoties Jelgavas pusē Lielplatones speciālajā internātskolā. Tikpat darbīgi ir arī zēni, kas sava meistara vadībā kokapstrādes darbnīcā gatavi pavadīt vai visu dienu. Un ne velti, jo sirmais skolotājs Juris Kursītis, kam aiz muguras jau 51 darba gads skolā, zinās dot padomus gan koka darbos, gan arī dažā labā tīri puiciskā ķībelē.

● Kokapstrādes stundā.

Iemācīt dzīvi

● Agita Vjakse skolā strādā jau 15 gadus.

Visiem kopā labi ir arī svētkos, no kuriem skaistākie ir Ziemassvētki ar eglī, svecītēm, dziesmām un kopīgu koncertu. Priekšstatī par ikdienas dzīvi un svētkiem bērniem rodas tieši skolā, jo daudziem nav ne ģimenes, ne aizbildņu. 35 bērni ir bāreņi, viņi skolu neatstāj arī brīvdienās. Tās ir viņu mājas vārda vistiešākajā nozīmē, tāpēc arī skolas neatņemama sastāvdaļa ir dzimšanas dienu svinēšana katra mēneša trešajā ceturtdienā. Jubilārus iepriecina dāvana, apsveikuma dziesma un dzejojums, speciāli dzimšanas dienai klāts svētku galds un diskotēka. Var jau teikt, ka tā ir tikai maksimāli radīta ilūzija par neesošu ģimenes siltumu, taču šķiet, ka tikpat svarīgi kā iemācīt bērniem darbu, ir arī iemācīt viņiem svētkus, sirsnīgu un siltu attieksmi pret sev līdzās esošo cilvēku. Skolotāja Agita Vjakse nenoliedza to, ka bērni ir ļoti dažādi, un nevar ignorēt faktu, ka viņi ir slimi. Var gadīties dienas, kad bērns ir neapmierināts un drūms, reizēm pat rupjš, taču tādi viņi ir jāpieņem. «Novadniekam», viesojoties Rudzātos, gan negadījās izjust ne rupjību, ne nesavaldību no skolēnu puses. Drīzāk otrādi, atnācējus bērni vēroja ar interesi un bez sveiciens garām nepalaida.

Pēdējā gada laikā pati skolas ēka piedzīvojusi ievērojamas pārmaiņas. Jau pagabalu saulē viz jaunais skolas jumts, vasarā pilnībā nomainīti arī visi logi. Direktore vietiece, skolotāja Inga Socka kā interesantu piedzīvojuma atceras aizvadīto vasaru, kad skolas remonta laikā bērni kopā ar audzinātājam dzīvojuši ezera krastā, gulējuši teltīs, vizinājušies ar laivām un baudījuši citus vasaras priekus. Tikmēr skolas ēka tikusi pie jauniem logiem un balti flizētām dušas telpām. Saspiestība jūtama vienīgi internātā, kur vienā istabiņā dzīvo arī deviņi bērni, bet gultas izvietotas divos stāvos. Inga Socka stāsta, ka līdz šim vienkopus dzīvojuši vēl vairāk bērnu, bet šogad skola atradusi iespēju lielo dzīvojamo telpu sadalīt vairākās mazākās. Skolotāja atzīst, ka būtu nepieciešama jauna internāta ēka. Kamēr skolēni dzīvo esošajā, nevar runāt par sev vien piederošu stūrīti, kur bērns pēc mācībām justos ne-traucēts.

Ar izlaidumu nekas nebeidzas

Skolotāja Agita Vjakse meitenēm māca rokdarbus no pašiem pirmajiem neveikli uzmetajiem valdziņiem līdz pat sarežģītiem rakstiem. Viņa smeļ, ka sākumā nākas katru uzdevumu parādīt un izskaidrot neskaitāmas reizes, kamēr meitenes saprot, bet ar gadiem pietiek tikai iedot tehnisko

● Viena no labākajām rokdarbniecēm ir skolotājas Agitas Vjakses audzēkne Valentina Vasiljanova.

J.Silicka foto

zīmējumu un viņas pašas jau zina, kas un kā darāms.

— Tā var iedzīvoties slinkumā, — skolotāja joko, taču jau pēc mirkļa viņa kļūst nopietna. — Parasts pedagogs agri vai vēlu redz sava darba augļus, mēs viņus nekad neredzēsim. Mūsu bērni nekad nebrauks uz olimpiādēm un negūs panākumus konkursos. Bezdarbs un konkurence valstī ir tik liela, ka šādi bērni tiek pastumti malā. Dažs no viņiem nemāk ne lasīt, ne rēķināt, taču prot darināt brīnišķīgus rokdarbus. Tādēļ ir sāpīgi, ja saka: «Nu, jā, jūs jau no palīgscolas». Pedagogi, kas šeit strādājam, arī ceļam savu kvalifikāciju, cenšamies iet laikam līdzi, salīdzinoši lielu vēribu pievēršot sadzīvei. Gribas, lai bērni iemācās pārvarēt kompleksus un sasaistītību, kļūst drošāki, pārliecinātāki. Tā viņiem visvairāk pietrūkst, — ir pārliecināta Agita Vjakse.

Patiesībā arī izlaiduma dienā pielikt punktu tā īsti neizdodas. Smagi ir brīdī, kad pirms daudziem gadiem atvestais bērns, kas skolotāju saucis par mammīti, ir jāpalaiž nezina uz kurieni. Vietas, kur šiem bērniem palikt pēc skolas, īstenībā nemaz nav. Valsts ir izpildījusi savu pienākumu — nodrošinājusi izglītību līdz pilngadības sasniegšanai, bet par tālāko gādāts netiek. Nav radīti pat apstākļi, lai palīgscolas beidzējs varētu uzsākt veidot pats savu dzīvi. Sanāk tā, ka sabiedrībā viņiem vietas nav, jo arī tās pašvaldības, no kurām bērns uz skolu ir atvests un pēc mācību beigšanas tiek nosūtīts atpakaļ, nespēj nodrošināt jauniešus nedz ar darbu, nedz dzīvojamo platību. — Jaunieši gaida to brīdī, kad varēs mesties «lielajā» dzīvē, bet, paliekot viens pret vienu ar dzīves grūtībām, viņi saprot — viegli nav nekur, — stāsta Agita Vjakse. Cik stipri viņi būs šajā pasaulē, tas paliek tikai pašu jauniešu ziņā.

□□□

Gaišais skolas nams jau aiz muguras, taču gūtā atziņa vies rīgtumu. Mums visiem ir tiesības uz vecākiem, mājām, ģimeni, uz pašu veidotu dzīvi un likteni. Tā ir teorijā. Praksē diemžēl — vienam daudz, otram maz.

Ko zemniekam sagatavojs 2000. gads

Rajona pašvaldības

Antons Rancāns

5. janvārī Rīgā pulcējās rajonu lauksaimniecības departamentu direktori. Šāda tradicionālā apspriede daudziem bija pēdējā, jo, kā zināms, ar 1. janvāri sākusies reorganizācija un notiek pāreja uz reģionālām institūcijām. «Novadnieks» jau rakstīja, ka viens no jauno veidojumu centriem iekļāvēs Preiļos un apvienos trīs kaimiņu rajonus. Šodien lasītājiem stāstām par līdzšinējā Preiļu rajona lauksaimniecības departamenta direktora Jāņa Vucēna iespaidiem.

Darba kārtībā divi jautājumi: lauksaimniecības reģionālo departamentu veidošana un valsts subsīdiju nolikums 2000. gadam.

Izdots atsevišķs rīkojums par Preiļu, Krāslavas un Daugavpils rajonu lauksaimniecības departamentu likvidēšanu un Dienvidlatgales lauksaimniecības reģionālā departamenta (DRLD) izveidošanu ar centru Preiļos. Sakarā ar to tagadējo departamentu ierēdņi un darbinieki brīdināti par darba attiecību pārtraukšanu ar 1. martu. Izveidota reorganizācijas komisija, kura strādās vēl arī martā. Tajā kopā ar direktoru iekļauta galvenā grāmatvede Valentīna Reine, nozaru vecākie referenti — meliorators Vladislavs Ūgānis, lopkopības un laukopības speciālisti Silvija Repša un Jānis Kivlenieks. Direktors un galvenā grāmatvede strādās līdz 20. aprīlim. Viņiem šajā laikā jā sagatavo un jānodod dokumenti, lietas, zīmogi.

Kandidātu konkurss uz direktora vietu vēl nav izsludināts. Par atbrīvošanu no darba viņi nav brīdināti. Latvijā būs deviņi šādi departamenti.

Valsts subsīdiju apjoms zemniekiem šogad samazināts gandrīz par diviem miljoniem latu, toties lielu daļu finansējuma uzņēmusies SAPARD programma. 2000. gada valsts subsīdiju nolikums Ministru kabinetā apstiprināts 4. janvārī. Tas paredz deviņas programmas, katrai noteikta sava naudas summa. Apakšprogrammu nolikums vēl izstrādā.

Subsīdiju fondā šogad ieskaitīti 17 miljoni 580 tūkstoši 216 lati. Par 3% mazāk kā paredzēts. Deficītu segs no SAPARD programmās paredzētajiem 13,5 miljoniem latu. Tātad, faktiskais kopējais zemnieku ieguvums būs lielāks. Taču, kā tas viss noritēs dzīvē, šobrīd vēl nav zināms. Līgums ar ES par SAPARD programmas izlietošanu tiks noslēgts martā, līdzfinansējums var ienākt ap septembri.

Šogad tiešo valsts subsīdiju nav lauksaimniecības ražošanas attīstībai un tehniskajai modernizācijai, lauksaimniecības objektu būvniecībai un lauksaimniecisko zemju apmežošanai. Tās saistītas ar SAPARD programmu, valsts piedalīsies tikai kā līdzfinansētāja ar 4 miljoniem 420 tūkstošiem latu no kopīgajiem gandrīz 17,5 miljoniem.

Uz subsīdijām šogad var pretendēt zemnieku saimniecības, kuras reģistrētas kā nodokļu maksātājas, veic grāmatvedības uzskaiti, nav nodokļu parādnieces, bet to īpašniekiem ir vismaz pirmās kvalifikācijas līmeņa lauksaimnieciskā izglītība, kuri sniedz informāciju centrālajai statistikas pārvaldei un Zemkopības ministrijai, uztur kārtībā meliorācijas sistēmas un reģistrējušas mājlopus atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem.

Kā jaunievedumu var uzskatīt ES prasībām atbilstošu piensaimniecības fermu veidošanu, tam atvēlēti 150 tūkstoši latu, kas novirzīti kredītprocenu segšanai zemnieku saimniecībām, kuras iepriekšējos gados būvējušas fermas un pirkušas iekārtas, tā nonākušas smagā finansiālā situācijā.

Kopā lopkopības attīstībai paredzēti 5 miljoni 965 tūkstoši latu, krietni vairāk nekā augkopības programmām. Tās atbalstīs ar 3 miljoniem 385 tūkstošiem latu, tajā skaitā 1 miljons 300 tūkstoši paredzēti augšņu kultūrtehniskajai un agrotehnoloģiskajai uzlabošanai. Valsts atbalsts saimniecību darbības efektivitātes kāpināšanai būs 850 tūkstošu latu apmērā, to varēs saņemt vidējās zemnieku saimniecības, kuras izstrādājušas projektus, bet kurām trūkst līdzekļu īstenošanai — vienreizējas 10 000 latu lielas subsīdijas. Valstī uz šo atbalstu var pretendēt 85 saimniecības, pa desmit katrā no deviņiem topošajiem reģioniem.

Subsīdēs šogad arī zemnieku izglītošanos, pieredzes braucienus uz ārzemēm. Par katru govī, kas saimniecībā virs 5, maksās 45 latus gadā, bet ar noteikumu, ka lopi ir reģistrēti, tiek veikta pārraudzība, panākta attiecīga produktivitāte. Preiļu rajonā ir ap septiņdesmit zemnieku, kuri varētu tikt pie šīs naudas.

Līvānu novadam savs ielu un ceļu fonds

Ginta Kraukle

Līvānu novada domes pirmajā sēdē tika nolemts veidot savu, no rajona padomes neatkarīgu ceļu un ielu fondu. Ko tas nozīmē, skaidro Līvānu novada domes izpilddirektors Aleksandrs Karpenko.

Pirmās domes sēdes protokols drīzumā tiks izsūtīts Satiksmes ministrijas Autoceļu direkcijai, lai turpmāk Līvānu novadam piekritošo ceļu fonda daļu novirzītu tieši novada kontā. Līdz šim valsts nauda «gāja» garāku ceļu — caur rajona padomi uz pašvaldībām. Turpmāk paredzētais līdzekļu apjoms tiks pārskaitīts Līvānu novadam, kurš tālāk ar līdzekļiem rīkosies patstāvīgi. Iespējams, ka līdz vēlēšanām, kamēr funkcionēs pagastu deputātu komitejas, katra novada pašvaldība ar līdzekļiem rīkosies pēc saviem ieskatiem, — sacīja A.Karpenko.

Viņš uzsvēra, ka pagaidām vēl ir pārāgi spriest par to, kā tiks izlietoti fonda līdzekļi, jo nav vēl zināma konkrēta summa, ar kādu novads varētu rēķināties šogad. Pilsēta nav saņēmusi visu 1999. gadam paredzēto ceļu fonda finansējumu, šī iemesla dēļ pašvaldība vēl nav norēķinājusies arī ar firmu «Daugavpils ceļinieks», kas 1999. gada vasarā veica Līvānu pilsētas ielu asfalta seguma nomaiņu. Aleksandrs Karpenko atturējās prognozēt to, cik apjomīgs varētu būt Līvānu novada ceļu fonda finansējums 2000. gadam, taču izteica pieņēmumu, ka tas varētu būt mazāks nekā pērn. 1999. gadā Līvānu pilsētas ceļu un ielu fondā valsts iedalīja 65 tūkstošus latu, kuri paredzēti ceļu fonda ikdienas uzturēšanai, ielu asfaltbetona seguma nomaiņai, bedrīšu remontam, ceļu un ielu greiderēšanai, kā arī citiem darbiem.

Izveidojot novada ceļu un ielu fondu, pašvaldība savā rīcībā iegūtu lielāku fi-

nansējumu, tas ļautu operatīvāk pārvaldīt līdzekļu izlietojumu. Tuvākajā laikā tiks veikta visa novada ceļu apsekošana un izvērtēšana, lai apzinātu kritiskākos posmus novada ceļu tīklā un plānotu darbu atbilstoši konkrētajām vajadzībām. — Nešaubos, ka autoceļu pagastu teritorijās ir pietiekami kritiskā stāvoklī. Ja pilsētas ielas pastāvīgi tika labotas, tad situācija pagastos bieži vien ir daudz nopietnāka. Daudzviet kopš kolhozu laikiem nekas nav darīts, taču arī ceļi prasa regulāru atjaunošanu, — pārliecināts A.Karpenko. Ar sava ceļu fonda izveidošanu Līvānu novada pašvaldība uzņemas rūpes un atbildību par savā teritorijā ietilpstošajiem autoceļiem, to uzturēšanu kārtībā, atjaunošanu un remontu. Arī par līdzekļu izlietojumu varasvīri turpmāk spriedīs paši. Pagaidām, kā atzina A.Karpenko, novada ceļu un ielu fonds vēl ir liels nezīnāmais, jo patiesās problēmas un grūtības atklāsies tikai darbībā.

Uzsākts rentgenkabineta remonts

Ginta Kraukle

Viena no pēdējā laika lielākajām līdzekļu vākšanas akcijām «Mēs — Līvānu slimnīcai» ir noslēgusies. Līvānu slimnīcas rentgenkabineta remontam ir nepieciešami aptuveni 6 tūkstoši latu. Atsaucoties aicinājumam, ziedojušas ir gan privātpersonas, gan uzņēmumi un iestādes. Kopumā savākti 3371,85 lati. Tā ir puse no summas, kas nepieciešama kabineta remontam, kurā turpmāk atradīsies rajonā modernākā rentgenaparātūra.

Patlaban Līvānu slimnīcā pilnā sparā rit remontdarbi. Kā «Novadniekam» pastāstīja Līvānu slimnīcas direktore Irāda Glušņonoka, telpas, kurās ilgu ga-

dus atradās vecais rentgenkabinets, ir jāpārbūvē pilnībā. Rekonstrukcijas darbi jāveic saskaņā ar noteiktām prasībām, kādas tiek izvirzītas līdzīgu kabinetu iekārtojuma visā pasaulē. Kabineta jābūt ar radioaktīvo starojumu neaurlaidīgām sienām, griestiem un grīdu, īpašu ventilācijas sistēmu un gaisa plūsmas cirkulāciju. Kabinets sastāvēs no galvenās telpas, kurā tiks izdarīti rentgena uzņēmumi, tajā atradīsies ārsta pulsts un galvenais aparatūras mezgls. Plānojums paredz atsevišķu laboratorijas telpu un ārsta kabinetu, kā arī sanitāro mezglu.

Ar celtniekiem esam vienojušies, ka remonts ilgs aptuveni trīs nedēļas, taču, veicot rekonstrukciju tik vecā mājā, nekad neko nevar zināt. Iespējams, ka

vēl daži materiāli būs jāpasūta Vācijā, jo prasības kabineta aprīkojumam ir visai augstas. Rentgenaparātūru jau esam saņēmuši, tiklīdz būs pabeigts remonts, tā arī piegādātājfirma sāks aparatūras uzstādīšanu. Remontam līdzekļu pietiks, jo mūsu rīcībā ir gan ziedojumi, gan arī līdzekļi 4500 latu apmērā, ko slimnīcas kontā pārskaitījusi Līvānu novada dome no 1999. gada budžeta, — sacīja I.Glušņonoka. Rentgena kabineta pārbūvi veic vietējie meistari, Pēteris Znotiņa vadībā tur strādā SIA «Centība» strādnieki. Celtnieki ir pieredzējuši un darbs ar dažādiem speciālās izolācijas materiāliem viņiem nav nekas jauns. Ja visi darbi ritēs gludi, tad kabineta remonts varētu tikt pabeigts jau šomēnes.

Stabulnieku pagastā

Kopš 1999. gada pavasara Stabulnieku pagastā notiek kultūras nama remonts. Pagasta padome nolēmusi iztikt bez kredīta un kultūras nama remontdarbus veikt par pašu budžeta līdzekļiem. Šī iemesla dēļ no atalgojuma pagājušā gada decembrī atteikušies visi Stabulnieku pašvaldības iestāžu darbinieki, kopskaitā aptuveni desmit cilvēki. Kā «Novadnieku» informēja pagasta padomē, kultūras namā vēl atlicis veikt tikai kosmētisko remontu, tiek plānots, ka pilnībā remonts varētu tikt pabeigts jau šī gada pavasarī.

Jersikas pagastā

Nekustamā īpašuma nodokli, ko akciju sabiedrība «Līvānu māja» ir parādā Jersikas pagasta padomei, pašvaldība cer atgūt šī gada pavasarī. Kā informēja pagasta padomes priekšsēdētāja Maija Spūle, par atgūtajiem līdzekļiem tiks veikti savstarpējie norēķini 7900 latu apjomā ar Līvānu novada pašvaldību par skolēnu mācībām 1999. gadā.

Līvānu novadā

Valsts mērķdotāciju, ko Līvānu novada Turki saņēmuši pēc apvienošanās Līvānu novadā, plānots izmantot komunālo problēmu risināšanā. Līvānu novada domes priekšsēdētāja vietnieks Aivars Smelcers «Novadniekam» pastāstīja, ka valsts dotācija, kuras apjoms ir nepilni pieci tūkstoši latu, tiks novirzīta tām jomām, kurām līdz šim naudas pietrūcis. Plānots tuvākajā laikā sāktot trīs no astoņām pašvaldības teritorijā esošajām kapsētām. Tiks paplašināta Gaiņu kapsēta, tai nepieciešams arī jauns žogs, Draudzes kapsētā tiks atjaunoti vārti, bet Veiguru kapsētā — zvana tornis. Aivars Smelcers atzīmēja, ka Turku bibliotēkā nepieciešams kopētājs.

Gada beigās Turku tautas namā sāka darboties pinēju pulciņš. Dalībnieces atzina, ka līdzīgi kursi nesen notikuši Mežārē, tas iedrošinājis šādu interešu pulciņu dibināt arī Turkos. Galvenais šajā vaļaspriekā esot laikus sagādāti materiāli un stīpras rokas. Dalībnieces satiekas vienu reizi nedēļā, bet pīšanas mākslu viņām ierādīt piekritusi šī amata prātēja Kristīne Šišlova.

G.Kraukle

Galēnu pagastā

Pirmā mācību diena pēc ziemas brīvlaika Galēnu pamatskolas pedagogiem un skolēniem bija saldu brīnumu pilna. Bija izcepti četri metru gari un 70 centimetrus plati klijēri, kuri, salikti uz liela galda, veidoja skaitli 2000 — kārtējo gadu, ko esam sagaidījuši. Lai pievarētu šo garšīgo brīnumu, nācas papildināt, mācībām laika palika maz.

Bet tad nāca citi pārsteigumi. Skolas direktore Agnese Gabrāne nolasīja katoļu draudzes prāvesta Jāzepa Pujāta apsveikumu ar jaunā gada iestāšanos un pasniedza viņa dāvanu — saldumus. Ar našķu pilnām rokām ieradās zemnieku saimniecības «Vairogs» īpašnieks Jānis Kupris un zemnieku saimniecības «Madaras» īpašniece Dzintra Erte. Sev un ciemiņiem par prieku bērni un skolotāji sarīkoja sacensības, kuru uzvarētāji tika pie īpašām saldajām balvām.

Skola pateicas saviem labvēļiem. Kā «Novadniekam» pastāstīja pedagoge Marta Binduka, prieks un jautrība valdījusi ilgi, tikusi rīkota diskotēka.

A.Rancāns

Precizējums

11. janvāra «Novadniekā» publicētajā rakstā «Sociālās apdrošināšanas pakalpojumu statistika Preiļu rajonā decembrī» ir neprecizitāte.

Pareizi jābūt: «No jauna piešķirtas 6 apgādnieka zaudējuma pensijas».

Avīzi var izlasīt internetā

Līvija Rancāne

Rajona galvenajā bibliotēkā lasītājiem jau kopš septembra pieejami interneta pakalpojumi. Praktiski tas nozīmē, ka ikvienam bibliotēkas lasītājam, kuram ir vismaz minimālas iemaņas darbā ar datoru, pieejams neierobežoti plašs informācijas apjoms. Interneta lietošana Latvijā lasītājiem ir bez maksas, izeja datorā uz ārzemēm jāapmaksā atbilstoši attiecīgām cenrādīm. Tuvāk par jauno pakalpojumu veidu un arī par tām galvassāpēm, ko bibliotēkas darbiniekiem sākumā radīja interneta izmantošana, stāsta rajona galvenās bibliotēkas direktore **Ināra Batarāga**:

— Latvijā pagaidām vēl maz bibliotēku, kurā ir tik augsts informācijas saņemšanas līmenis — iespēja izmantot internetu.

Praktiski tas nozīmē, *pirmkārt*, pieeju Latvijas lielāko bibliotēku elektroniskajiem katalogiem, tajā skaitā Nacionālās bibliotēkas Bibliogrāfijas institūta, Liepājas zinātniskās bibliotēkas, Ekonomikas institūta bibliotēkas, Akadēmiskās bibliotēkas katalogiem, kuri jau ir internetā. Tas ir izdevīgi arī pašiem bibliotēkas darbiniekiem. Izmantojot Bibliogrāfijas institūta informāciju, varam piedāvāt pakalpojumus, kas ir saistīti tieši ar presi. Varam sameklēt ikvienu publikāciju par jebkuru tēmu Latvijas presē. Bibliotēkas darbiniekiem vairs nav pašiem jābrauc uz Rīgu pēc disketēm, materiāli pienāk elektroniskajā pastā ļoti operatīvi.

Otrkārt, ikviens var saņemt informāciju gan par visām valsts un valdības insti-

tūcijām, piemēram, Saeimu, Ministru kabinetu, par visām personām, kas tur strādā, kontakttelefonus, gan par mācību iestādēm un tā tālāk. Iegādāties grāmatas par šiem tematiem bibliotēkai izmaksātu ļoti dārgi. Pašlaik izveidotas daudzas datu bāzes, par kuru izmantošanu jāmaksā abonēšanas maksa, kā arī noteikta maksa par atsevišķiem dokumentiem. Bibliotēka ir nolēmusi šogad maksāt par šiem abonementiem, jo parēķinājām, ka tas būs lētāk, nekā pasūtīt kādu likumu krājumu vai pirkt attiecīgu grāmatu. Jāņem vērā, ka šī informācija ātri noveco, tādēļ lietderīgāk maksāt par iespēju regulāri piekļūt datu bāzēm ar svaigākajām ziņām. Tādējādi internets bibliotēkai atmaksāsies. Piemēram, arī lielākie laikraksti ir lasāmi internetā. Ja vienas avīzes pasūtīšana gadā izmaksā 60 latus, bet par visas datu bāzes izmantošanu jāmaksā tikai 20 latus, tad ir skaidrs, kam bibliotēka varētu dot priekšroku.

Bibliotēkas interneta izmantošanai ir arī citas iespējas, piemēram, sarakstīties ar elektroniskā pasta starpniecību. Praktiski internetu esam izmantojuši tikai dažus mēnešus, un arī paši vēl tikai apzinām tā visas iespējas. Viena no darbiniecēm — Zinaida Blūzma mācījās Sorosa fonda organizētajos kursos darbam ar internetu bibliotēkas apstākļos. Viņa strādā ar interneta lietotājiem. Arī pārējie darbinieki spēj internetā labi orientēties, meklēt un atrast. Vienīgā problēma reizēm ir nepietiekamās angļu valodas zināšanas, ja ir jāiziet uz ārzemēm. Bibliotēkā apmeklētājam var parādīt, kā ieiet un kā iziet no interneta, tomēr nepiecie-

šamas priekšzināšanas darbam ar datoru. Lielākoties pie mums nāk skolu jaunatne, kas tiešām šo lietu prot. Dažreiz ierodas vecāki ar bērniem, un bērni saviem vecākiem rāda, kā strādāt internetā. Mūs neuztrauc problēma ar jauniem cilvēkiem. Viņi ir gudrāki, un ātri tiek uz priekšu.

Jūtam, ka ir ļoti daudz vecāka gadagājuma cilvēku, kas labprāt skatītos internetā gan profesijai nepieciešamas ziņas, gan likumdošanas jaunumus, gan darba piedāvājumus un daudz ko citu, bet viņiem nav prasmes strādāt. Tomēr mēs nevaram atļauties apmācīt vismaz elementārai datora lietošanai. Jādomā, kā atrisināt šo problēmu. Jo otras tādas alternatīvas — visiem brīvi pieejamu interneta pakalpojumu nekur citur kā tikai bibliotēkā nav un nebūs, kaut arī atsevišķās iestādēs un firmās Preiļos internets darbojas. Ir noteikti jādomā par plaša mēroga kursu organizēšanu rajona pieaugušo iedzīvotāju apmācīšanai.

Pirmais darba mēnesis, kad bija norimusi sajūsmā par šo jaunumu, nāca arī ar neizpratni, kā īsti organizēt interneta izmantošanu. Jāatceras, ka runa nav par savu kolektīvu, bet par lasītājiem. Pēdējā laikā izveidojies pat interesentu pulciņš, kas bibliotēkā nelasa, bet nāk lietot internetu. Arī atsevišķās valsts bibliotēkās uzkrātā pieredze nav lielāka par gadu, jo tieši tik ilgs laiks pagājis kopš interneta publiskošanas bibliotēkās. Izrādījās, ka daudzu apstākļu dēļ šis pakalpojums bibliotēkās tiek sniegts diezgan ierobežotā veidā. Arī mums nācās saskarties ar pirmajiem negatīvajiem gadījumiem.

Atklājās, ka atsevišķi interneta lietotāji pamanījās «ielīst» svešās programmās, cits tīsuprāt, bet cits tāpēc, ka lāgā neprata rīkoties ar datoru. Atsevišķi pusaudži centās internetu izmantot nevis mācībām noderīgas informācijas iegūšanai, bet lai izklaidētos ar pornogrāfiskām tēmām un tamlīdzīgi.

Bibliotēka bija spiesta izstrādāt automatizētās informācijas iegūšanas noteikumus. Tajā noteikti dažādi ierobežojumi, piemēram, attiecībā uz izmantošanas laiku, mazgadīgiem aizliegts skatīties dažas datu bāzes. Noteikumos ir arī dažādas prasības, lai datora un interneta lietotāji nerīkotos tā, kā vien tiem ienāk prātā. Diemžēl ir bijuši arī pārkāpumi un vainīgajiem par brīdinājumu citiem nekavējoties uz noteiktu laiku tiek liegta pieeja internetam.

Interneta lietošana pa Latviju ir bez maksas, bet par izeju uz ārzemēm jāmaksā viens lats stundā. Sākumā bijām stipri nobažījušies, kā izsekot lasītāja «ceļojumiem» internetā, un vai viņš maksās par patērēto. Par godu bibliotēkas apmeklētājiem jāteic, ka pašlaik sakrīt tā summa, kas iekasēta no interneta lietotājiem, ar to, kas bibliotēkai jāmaksā par internetu. Bija pat tāds gadījums, kad viens puisis atnāca un atzinās, ka iepriekšējā dienā nav samaksājis par 20 minūšu ilgu ārzemju ziņu skatīšanos.

Tas liecina par to, ka cilvēki ir jāpievadina būt godīgiem, kārtīgiem attiecībā pret lietām, kas tiek sniegtas viņu ērtībām, bet mums pašiem — pēc iespējas prasīgākiem. Datori un internets domāti visiem bibliotēkas lasītājiem.

Papildinājumi traktortehnikas registrācijā

Antons Rancāns

Arī tehnikas ekspluatācijā un registrācijā jaunais gads atnesis izmaiņas. Par tām «Novadnieka» korespondents lūdza pastāstīt Valsts tehniskās uzraudzības inspekcijas (VTUI) Preiļu rajona daļas vecāko inspektoru Jāni Ruču.

Traktortehniku un piekabes reģistrē pēc fizisko un juridisko personu adresēm. Numurus salīdzina VTUI un izdod 15 dienas derīgu izziņu. Tas nepieciešams, pirmo reizi Latvijā reģistrējot traktortehniku un piekabi, īpašnieka maiņas gadījumā, apmainot valsts registrācijas numuru zīmi, nozaudētās apliecības vietā saņemot dublikātu, un arī tad, ja nav saprotami numuru ieraksti vai pēc īpašnieka vēlēšanās. Aizliegts atsavināt tirdzniecības uzņēmumā iegādāto transporta līdzekli, ja tas reģistrēts VTUI.

Ja kāds grib uzzināt plašāk, rajona inspekcija apmeklētājus pieņem visās darbdiēnās no pulksten 8.00 rītā un līdz 17.00 vakarā. Var sazināties pa tālruniem 22033, 9435497 un 9357747.

Rajonā neveicas ar traktortehnikas numurzīmju maiņu. Jānis Ručs teica, ka divu gadu laikā — līdz 2002. gada 1. janvārim — obligāti jānomaina visas valsts standartiem neatbilstošās zīmes. Zināms, ka pakalpojumi lētāki nekļūs. Viņš atgādināja, ka par nederīgām uzskatāmas numurzīmes ar slāvu burtiem, bojātas, sarūsējušas zīmes u.c. Savlaicīgi no uzskaites jānoņem tā tehnika un piekabes, ko saimnieki nedomā izmantot.

Prognozes neiepriecina — izmirstam...

Lidija Kirillova

Ierastajā skandālu, nelikumību, lielu vai mazu traģēdiju jūklī masu saziņas līdzekļi nepamanīti palaiduši garām visai interesantu informatīvo krājumu «Latvijas demogrāfiskās prognozes: 1998. — 2025. gads». To izstrādājuši un laiduši klajā Latvijas Universitātes Demogrāfijas centra un Statistikas un demogrāfijas katedras darbinieki profesora un Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķa Pētera Zvidriņa vadībā.

Galvenā vēriba izdevumā ir veltīta valsts iedzīvotāju kopskaita un dzimumvecuma sastāva raksturošanai tuvākajā un vidēji tālā perspektīvā. Autori uzskata, ka krājums būs noderīgs demogrāfiem, sociologiem, ekonomistiem. Taču visvairāk gribas cerēt, ka tajā ielūkosies un par valsts drūmo nākotni nopietni aizdomāsies mūsu valdība.

Dzimumstība un mirstība

Kopš 1988. gada dzimumstība Latvijā ir nepārtraukti samazinājusies. Taču dzimumstības pazemināšanās pādējos gados vairs nav tik strauja kā 90. gadu sākumā. 1999. gadā jau iezīmējusies tendence uz šī līmeņa minimālu pieaugumu. Turklāt pašreizējais dzimumstības līmenis jau tā ir viens no viszemākajiem pasaulē. Jāuzsver, ka pēdējo gadu dzimumstības līmenis ir apmēram puse no nepieciešamā, kas nodrošinātu vienkāršo paaudzību nomaiņu. Ap 2010. gadu dzimumstības samazinājuma vilnis sāks būtiski ietekmēt armijā iesaucamo jauniešu skaitu un arī potenciālo studentu skaitu.

Iedzīvotāju mirstība Latvijā strauji pieau-

ga 90. gadu pirmajā pusē. Kopš 1995. gada situācija nedaudz uzlabojusies. Ir pamats domāt, ka arī tālāk iedzīvotāju mirstība turpinās samazināties un vidējais mūža ilgums palielināsies, īpaši vīriešiem. Tiek prognozēts tā palielinājums vidēji līdz 69,5 gadiem vīriešiem un 78,6 gadiem sievietēm 2025. gadā salīdzinājumā ar 64,2 un 75,9 gadiem attiecīgi 1997. gadā. Galvenā rezerve mūža ilguma palielinājumam ir paredzamā mirstības samazināšanās no nedabiskās nāves cēloņiem, kuru dēļ pašlaik visvairāk bojā aiziet vīrieši darbspējas vecumā, kā arī zidaiņu mirstības samazināšanās.

Iedzīvotāju skaits, vecums un etniskais sastāvs

Līdz 2025. gadam iedzīvotāju kopskaits var samazināties pat par 12 procentiem (līdz 2 miljoni 210 tūkstošiem — samērā optimistisks variants) vai noslidēt pat līdz 1,9 miljoniem (pesimistisks variants). Iedzīvotāju skaits vecumā no 0 līdz 29 gadiem 2025. gadā būs gandrīz divas reizes mazāks nekā vecumā no 35 līdz 64 gadiem.

Gaidāms, ka līdz 2025. gadam iedzīvotāju skaits samazināsies visās lielākajās pilsētās un gandrīz visos rajonos (izņemot Rīgas rajonu). **Īpaši strauji iedzīvotāju skaits samazināsies Latgalē (Balvu, Krāslavas, Ludzas, Preiļu rajonā).** Krasas izmaiņas sagaidāmas laikposmā pēc 2010. gada, kad darbspējas vecuma iedzīvotāju skaits un īpatsvara dinamiku pilsētās un rajonos būtiski ietekmēs deviņdesmito gadu zemie dzimumstības rādītāji.

Prognozes liecina, ka perspektīvā sama-

zināsies gan latviešu skaits, gan arī visu skaitliski lielāko etnosu iedzīvotāju skaits. Latviešu skaits samazināsies no 1,37 miljoniem 1998. gadā līdz 1,33 miljoniem 2010. gadā un līdz 1,29 miljoniem 2025. gadā. Tomēr sakarā ar cittautiešu skaita straujāku samazināšanos latviešu īpatsvars palielināsies no 55,9 procentiem 1998. gadā līdz 59,9 procentiem 2025. gadā. Īpaša nozīme būs asimilatīvajam procesam. No skaitliski lielākajām minoritātēm vienīgi čigānu skaits, visticamāk, turpinās palielināties.

Daži skaitļi par Preiļu rajonu

Prognozētais iedzīvotāju skaits Latvijas pilsētās un rajonos liecina, ka Preiļu rajonā iedzīvotāju skaits **saruks no 41 931 1998. gadā līdz 33 414 cilvēkiem 2025. gadā.** Procentuāli tas liecina, ka iedzīvotāju skaits samazināsies no 100 procentiem 1998. gadā līdz 79,7 procentiem 2025. gadā. Tas ir viszemākais rādītājs valstī. Ludzas rajonā, piemēram, iedzīvotāju skaits būs 79,8 procenti, Krāslavas rajonā 80,6 procenti, Balvu — 83,1 procenti. Bet valstī kopā iedzīvotāju skaits 2025. gadā būs 87,7 procenti no 1998. gada rādītājiem.

Interesanta ir arī prognozētā iedzīvotāju vecuma struktūra. 1998. gadā Preiļu rajonā vecumā no 0 līdz 14 gadiem bija 20,1 procenti iedzīvotāju, 56,2 procenti bija vecumā no 15 līdz 59 gadiem, bet 23,7 procenti — vecāki par 60 gadiem. Paredzams, ka 2025. gadā šie skaitļi būs izmainījušies šādi: attiecīgi 16,3, 57,8 un 25,9 procenti.

1999. gadā dzimuši 336, bet miruši 667 cilvēki

Antons Rancāns

Rajona statistikas nodaļa (RSN) apkopojusi ziņas par iedzīvotāju dabisko pieaugumu aizvadītajā 1999. gadā.

Preiļos dzimis 81 bērns un miruši 97 cilvēki, Līvānos — 80 un 112. Kopā abās

mūsu pilsētās šie skaitļi attiecīgi ir 161 un 209. Pagastos savukārt 175 un 458. Rajonā kopā — 336 un 667.

Plašākas ziņas par demogrāfisko situāciju rajonā «Novadnieks» 1999. gadā sniedza ik mēnesi. RSN dati: Aglonas pagastā 23 dzimušie un 60 mirušie, Aizkalnes — 2 un 20, Galēnu — 14 un 23, Jersikas — 4 un 20,

Pelēču — 8 un 17, Preiļu — 6 un 31, Riebiņu — 9 un 32, Rožkalnu — 7 un 17, Rožupes — 12 un 27, Rudzātu — 11 un 27, Rušonas — 17 un 35, Saunas — 3 un 32, Silajāņu — 3 un 12, Siļukalna — 4 un 15, Stabulnieku — 9 un 16, Sutru — 15 un 11, Turku — 8 un 21, Upmalas — 12 un 21, Vārkavas — 8 un 21.

Šodien vārdadienu
svin — Harijs, Ārijs,
Āris, Aira.
14. janvārī — Roberta,
Roberts, Raitis, Raits.

◀ **Pasaules raibumi**

Tūkstošgades pirmais bērns — tomēr Tongā

Tongā pasaulē nākusī meitenīte kļuvis par pirmo 2000. gadā dzimušo bērnu, atņemot šo godu Jaunzēlandes puisēnam. Tongas meitene Karla Džozefine Millenniuma Kauvaka pasaulē nākusī 55 minūtes agrāk nekā jaunzēlandietis Tuatahi Manaakitunga Edvardss, kad Tonga jau bija sagaidījusi 2000. gadu, par vienu stundu apsteidzot Jaunzēlandi. Jaunzēlandē Vecgada vakarā apgalvoja, ka Tonga un Kribati krāpusās, un Tonga to panākusi, pārejot uz dienvidu puslodes vasaras laiku. Karla Kauvaka piedzima Vaiolas slimnīcā Tongas galvaspilsētā Nukualofā 1. janvārī 6 minūtes pēc pusnakts (31. decembrī pulksten 12.06 pēc Latvijas laika).

Tuatahi Edvardss, kura vārds nozīmē pirmā svētība, nāca pasaulē Vaitakeres slimnīcā Oklendā 1. janvārī vienu minūti pēc pusnakts (31. decembrī pulksten 13.01 pēc Latvijas laika). Patlaban zēns atveseļojas pēc sirds operācijas, kas viņam tika izdarīta specializētā bērnu kardioloģiskajā klīnikā.

Vācieši lems par kompensācijām

Paredzams, ka šā gada februārī Vācijas parlaments — bundestāgs — sāks izskatīt likumprojektu, kas paredz izmaksāt kompensācijas ar varu aizvestajiem un nacistu režīma uzņēmumos spaidu kārtā nodarbinātajiem Austrumeiropas iedzīvotājiem, pagājušajā nedēļā Berlīnē žurnālistiem pavēstīja bundestāga valdošo sociāldemokrātu frakcijas pārstāvis Dīters Vīfelšpūcs. Likumprojektu ir sagatavojusi Vācijas Finanšu ministrija, un patlaban tas tiek apstiprināts dažādās valsts institūcijās.

Ķīna atsāk militāros kontaktus ar ASV

Ķīna piekritusi atsākt augsta līmeņa militāros kontaktus ar ASV, kas tika pārtraukti pagājušā gada maijā, kad NATO aviācijas sabombardēja Ķīnas vēstniecību Belgradā. Augsta ranga Pentagona un Ķīnas tautas atbrīvošanas armijas pārstāvju tikšanās paredzēta Vašingtonā no 24. līdz 26. janvārim, paziņoja ASV Aizsardzības ministrijas pārstāvis.

ASV firma slēdz pārstāvniecību Baku

Viena no lielākajām ASV naftas kompānijām «Conoco» slēgusi savu meitasuzņēmuma pārstāvniecību Azerbaidžānas galvaspilsētā Baku. Kā teikts šajā sakarā izplatītajā paziņojumā preseī, šāds lēmums pieņemts tāpēc, ka kompānijas vadība nespēja vienoties ar Azerbaidžānas valsts naftas kompāniju par Ginešli atradņu izmantošanu Kaspijas jūras šelfā.

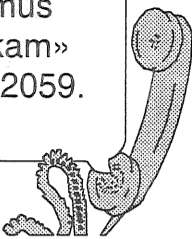
Ķīna spītē Vatikānam

Ķīnā atļautā katoļu baznīca, kas nav saistīta ar Vatikānu, iecēla piecus bīskapus, spītējot Vatikāna vēlmei uzlabot attiecības ar Ķīnu. Ķīnas Katoļu bīskapu kolēģijas vadītājs Ļu Juaņžens konsekrēja bīskapus kādā Pekinas centra baznīcā dažas stundas pirms tam, kad Romas pāvests Jānis Pāvils II iecēla 12 bīskapus tradicionālā ceremonijā, kas katru gadu notiek Zvaigznes dienā Romas Sv. Pētera bazilikā. Pekinas baznīcā notikušajā konsekrācijas dievkalpojumā, kas ilga vairāk nekā divas stundas, piedalījās valdošās Komunistiskās partijas amatpersonas, policisti civildrēbēs un aptuveni 300 ticīgi, lai gan romāņu stilā būvētais dievnams varēja uzņemt apmēram tūkstoši cilvēku.

Sludinājumi

Reklāma

Uzdot jautājumus un izteikt ierosinājumus «Novadniekam» var pa tālr. 22059.

Lielveikalā «Degas»
 Preiļos, universālveikala 2. stāvā — jauns preču pievedums.

Par izmaiņām autobusu kustības sarakstos.

SVĒTDIENĀS
 ◆ kursēs autobuss maršrutā LĪVĀNI — RĪGA, plkst. 13.35 no Līvāniem, Rīgā pienāk plkst. 16.55. Biļešu cena Ls 1,85. Autobuss saskaņots ar autobusu PREIĻI — UPMALA — SPRĪCĒCUMI — LĪVĀNI, kurš Līvānos pienāk plkst. 13.17.
PĪRMDIENĀS
 ◆ kursēs autobuss maršrutā RĪGA — AIZKRAUKLES AS — LĪVĀNI, plkst. 9.05 no Rīgas, Līvānos — plkst. 12.35.
 No š. g. 1. februāra kursēs autobusi maršrutos:
 ◆ PREIĻI — SMELTERI (katru dienu), atiešanas laiks plkst. 7.35 (līdz šim plkst. 7.45);
 ◆ PREIĻI — RUDZĀTI — STEĶI (1., 2., 3., 4., 5.), atiešanas laiks plkst. 5.40 (līdz šim plkst. 5.55);
 ◆ PREIĻI — KAZUĻI (1., 2., 3., 4., 5.), atiešanas laiks plkst. 5.40 (līdz šim plkst. 6.10), pēcpusdienā — plkst. 15.00, Preiļos — plkst. 16.41;
 ◆ PREIĻI — SILAJĀNI (katru dienu), atiešanas laiks 7.35 (līdz šim 8.00).
Uzziņas pa tālr. 22000.

Jēkabpils firma rīko izbraukumu vilnas **apmaiņai 18. janvārī** Rimicānos 8.00, Lazdānos 8.30, Arendolē 9.00, Pelēčos 9.30, Aizkalnē 10.00, Anspokos 10.30, Pilišķos 11.00, Upmalā 12.00, Lielkursišos 12.30, Vanagos 13.00, Rožupē 13.30. **19. janvārī** Rudzātos 8.00, Priekuļos 9.00, Preiļos 10.00, Riebiņos 11.00, Stabulniekos 11.30, Kaupēros 12.00, Bortniekos 12.30, Galēnos 13.00, Polkoronā 13.30, Smelteros 14.00, L. Anspokos 14.30.

Iepērkam jaunlopus, liellopus, zirgus un aitas.
 Cenas augstas, samaksa tūlītēja.
Tālr. 55658.

Iepērk lopus gaļai. Samaksa par 1 kg gaļas: augstākā nobarojuma bulļi Ls 0,80; bulļi Ls 0,75; teles Ls 0,65; augstākā nobarojuma govīs Ls 0,55; govīs Ls 0,40-0,50; piena teļi Ls 0,90; aitas Ls 1; bekoni Ls 1; sivēnmātes Ls 0,80; zirgi Ls 0,40. **Tālr. 58626, mob. tel. 9410811, 9626907, Aglonā — 75300.**

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona padome

- ◆ 13. janvārī pulksten 16.00 piedalīšanās Jelgavas pašvaldības dāmu kluba dibināšanā, pulksten 17.00 Latgales Televīzijas valdes sēdē.
- ◆ 14. janvārī pulksten 11.00 veselības aprūpes komisijas paplašinātā sēde.
- ◆ 18. janvārī pulksten 14.00 Latgales Attīstības padomes un Latgales Attīstības aģentūras sanāksme Ludzā.
- ◆ 20. janvārī pulksten 9.00 pašvaldību sieviešu iniciatīvu grupu mācības projektu rakstīšanā. Pulksten 15.00 Daugavas fonda valdes sēde Jersikas pagastā.

Preiļu kinoteātris «Ezerzeme»

- ◆ 13. janvārī pulksten 18.00, 20.00 piedzīvojumu komēdija «*Dzīve uz pulvermucas*».
- ◆ 14. un 17. janvārī pulksten 18.00 un 20.00, 16. janvārī pulksten 16.00, 18.00 un 20.00, 18. janvārī pulksten 18.00 piedzīvojumu filma «*Kareivis*».
- ◆ 18. janvārī pulksten 20.00, 19. un 20. janvārī pulksten 18.00 un 20.00 franču erotiska filma «*Mans vīrietis*».

Rajona izglītības pārvalde

- ◆ 13. janvārī Līvānu 2. vidusskolā «Ziemassvētku jampadracis».

Preiļu bērnu un jauniešu centrs

- ◆ 19. janvārī seminārs skolēnu pašpārvalžu līderiem.

Rožkalnu kultūras nams

- ◆ 15. janvārī pulksten 22.00 balle. Spēlē gupa «Zenīts».

Pelēču kultūras nams

- ◆ 15. janvārī pulksten 22.00 diskotēka no Daugavpils.

Riebiņu kultūras nams

- ◆ 15. decembrī pulksten 22.00 grupa «Tranzīts» ar dziesmām no jaunā albuma «Visu vai neko». Pirms un pēc koncerta lieliskas dejas, spēles.

Galēnu kultūras nams

- ◆ 15. janvārī pulksten 22.00 balle. Spēlē deju grupa «Hameleons».

Informāciju sagatavoja L.Rancāne

Janvārī nedaudz sals un puteņos

Valsts hidrometeoroloģiskās pārvaldes meteoroloģisko prognožu daļa prognozē, ka janvāra vidējā gaisa temperatūra gaidāma tuvu normai — no -6° C līdz -7,5° C lielākajā daļā Latvijas un no -2,6° C līdz -2,8° C valsts austrumu daļās. Savukārt nokrišņu būšot vairāk nekā parasti (norma no 30 līdz 60 mm).

Otrajā dekādē mākoņains laiks, brīžiem skaidrosies. Dekādes sākumā un beigās neliels sniegs, rietumu rajonos slapjš sniegs, atkal, apledojums. Dienvidaustrumu, dienvidu vējš 4-9 m/s, dekādes vidū lēns vējš 1-5 m/s. Gaisa temperatūra naktī no -3° C līdz -8° C, dienā no -4° C līdz +1° C, austrumos naktī no -10° C līdz -13° C, dienā no -3° C līdz -6° C.

Trešās dekādes pirmajā pusē mainīgs mākoņu daudzums, vietām neliels sniegs.

Austrumu, dienvidaustrumu vējš 2-7 m/s. Gaisa temperatūra naktī no -4° C līdz -9° C, vietām no -11° C līdz -16° C, austrumos līdz -20° C, dienā no -2° C līdz -6° C, vietām no -6° C līdz -11° C. Dekādes otrajā pusē mākoņains laiks, sniegs. Ziemeļrietumu vējš 5-10 m/s. Gaisa temperatūra naktī no -2° C līdz -7° C, dienā no -4° C līdz +1° C.

Mūsu senči bija novērojuši — ja decembrī koku un krūmu zari lūst zem sniega svāra, tad nākamvasar tie lūzīs zem ogu un augļu svāra. Diemžēl šogad decembris nav bijis īpaši sniegots, tāpat arī uz bagātīgu ogu un augļu ražu vasarā nav ko cerēt.

Vairāki ticējumi ir saistīti ar laika vērojumiem gadu mijas naktī un dienā. Proti, ja Jaungada naktī snieg, tad būs daudz sniega visu ziemu; ja Jaungada dienā spīd saule, būs laba vasara.

Anekdotēs

Sēž vecis, pipē...
 Te nez no kurienes uzrodas džins un saka:
 — Nu, vecais, kāda ir tava trešā vēlēšanās?
 Vecis izmisumā izsaucas:
 — Kā?! A kur tad vēl divas?
 — Nu, tava otrā vēlēšanās bija, lai viss atgriežas savās vietās un lai tu visu to murgu aizmirstu.
 — Nu... labi. Tad izdari tā, lai es būtu pats neatvairāmākais vīrietis pasaulē un lai mani milētu visas skaistākās pasaules sievietes.
 Džins izpilda vēlēšanos, bet pie sevis nodomā:
 — Dīvaini, tieši tāda bija viņa pirmā vēlēšanās...
 ○○○
 Ja jūs kļūstat līdzīgs fotogrāfijai savā

pasē, skaidrs, ka jums pēdējais laiks doties atvaļinājumā.

○ ○ ○
 Iezvanās telefons. Sekretāre paceļ klausuli. Atskan vīrieša balss: «Sakiet, lūdzu...» Sekretāre atbild «lūdzu» un noliek klausuli.

○ ○ ○
 Ādams jautā Dievam:
 — Kāpēc tu radīji sievieti tik skaistu?
 — Lai tu viņu milētu!
 — Bet kāpēc tu radīji viņu tik dumju?
 — Lai viņa milētu tevi.

○ ○ ○
 Sieva lamā vīru:
 — Tu esi stubenis, apnicīgs stubenis! Ja būtu tāds stubeņu konkurss, tu noteikti dabūtu otro vietu!
 — Kāpēc tad otro?
 — Tāpēc, ka esi tāds stubenis.